

UNIVERZITA
KARLOVA

Bez e-learningu není blended learningu

Ústřední knihovna Univerzity Karlovy v Praze

Hana Ovesleová
Barbora Drobíková
Anna Horecká

Centrum pro podporu e-learningu v Ústřední knihovně Univerzity Karlovy, to je celouniverzitní metodická podpora pro univerzitní páteřní nástroje, jako je LMS Moodle, ZOOM, MS Teams, Turnitin, Stream Servery a Socrative. Na základě konkrétních „historek z natáčení“ se podělíme o zkušenosti z každodenního helpdesku, školení a individuálních konzultací. Nebudou chybět ani ojedinělé zážitky, jako byla příprava online přijímaček v roce 2020, spolupráce s ukrajinskými univerzitami nebo nejčastější problémy s copyrightem, se kterými se potýkají akademici při tvorbě online kurzů.

Myslíte si, že by bylo dobré, aby takové oddělení patřilo do knihovny?
My si myslíme, že ANO.

Kdo jsme a čím se lišíme od nerdů na ústavech výpočetní techniky?

PEDAGOGICKÉ I TECHNICKÉ
VZDĚLÁNÍ

SPECIÁLNÍ ZAMĚŘENÍ NA DI
DAKTIKU A VÝUKU PEDAGO
GŮ

ZKUŠENOSTI S VÝUKOU NA
VŠECH VZDĚLÁVACÍCH STU
PNÍCH

ZNALOST AKADEMICKÉHO
PROSTŘEDÍ A ZKUŠENOSTI
S VÝZKUMEM A PUBLIKAČN
Í ČINNOSTÍ

ZKUŠENOSTI S PROJEKTOV
OU A GRANTOVOU ČINNOS
TÍ

VÝBORNÉ KOMUNIKAČNÍ A
SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI

MLUVÍME NĚKOLIKA
SVĚTOVÝMI JAZYKY

Co děláme a na čem se podílíme?

- Poskytujeme technickou a metodickou podporu zaměstnancům i studentům univerzity
- Podílíme se na strategických a metodických plánech univerzity týkajících se výuky
- Organizujeme širokou školicí činnost zahrnující jak technická tak metodická školení
- Spolupracujeme na metodice online testování
- Poskytujeme správu licencí systémů na podporu výuky
- Koordinujeme projekty a podporujeme mezifakultní spolupráci

Řekněte nám, co chcete,
a my vám poradíme,
jak to máte udělat
a který nástroj
pro to bude nejlepší.

Jaké systémy spravujeme?

- Prostředí LMS Moodle (aktuální verze 4.0)
- Prostředí MS Office 365 (aplikace MS Teams, Sharepoint, OneDrive)
- Konferenční nástroj ZOOM Meetings
- Socrative a SocrativePRO
- Antiplagiátorský nástroj Turnitin
- Multimediální prostor Streamserver CUNI
- Publikační nástroj a webovou knihovnu ePubli
- WikiSystémy

Jak probíhá samotná podpora?

- Helpdesk
 - Veřejná školení
 - Telefonické konzultace
 - Skupinové konzultace
 - Individuální konzultace
-
- Forma: Prezenční / Hybridní / Online

2254 dotazů

Top měsíc: září

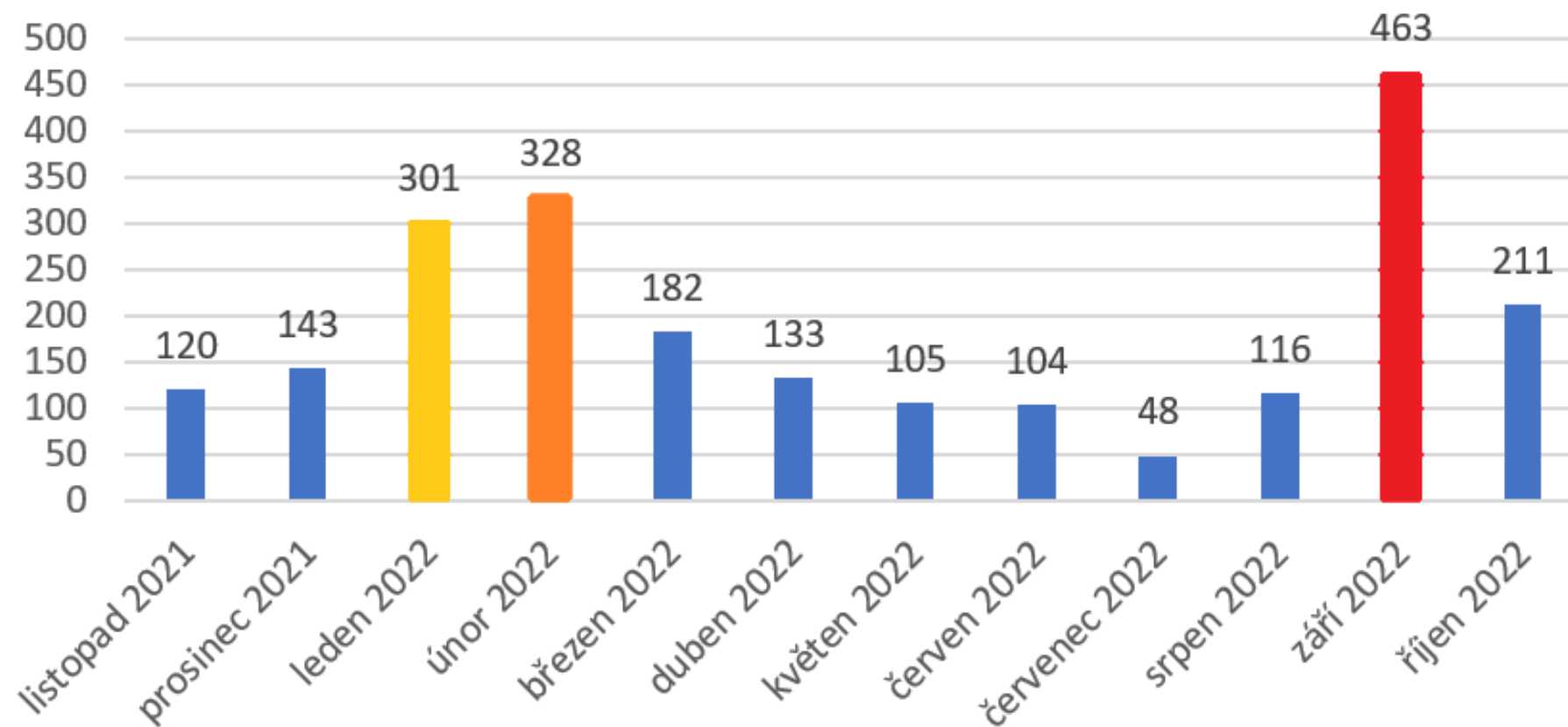
Top den: pondělí

Čas: 7:00-13:00

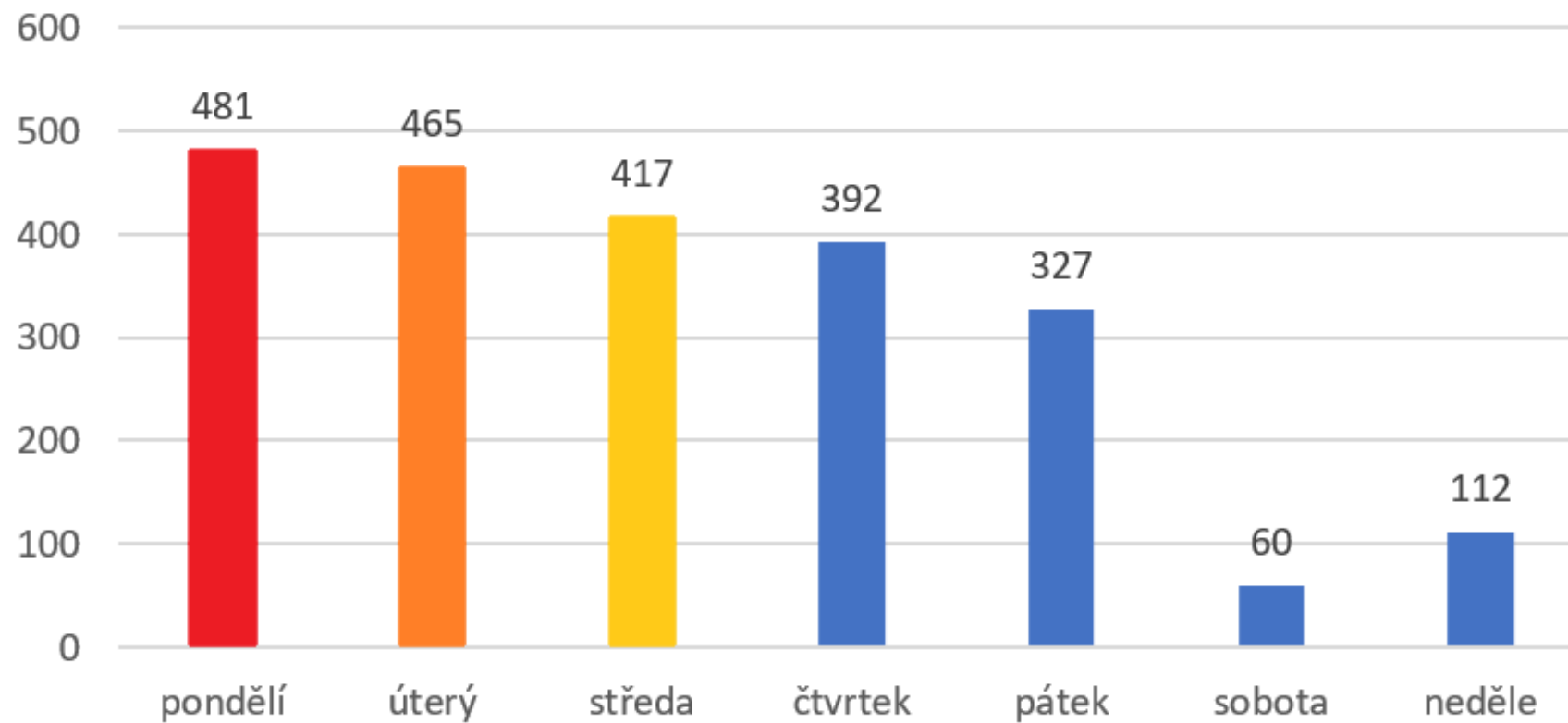
Helpdesk MOODLE

v číslech a grafech
období 11/2021-10/2022

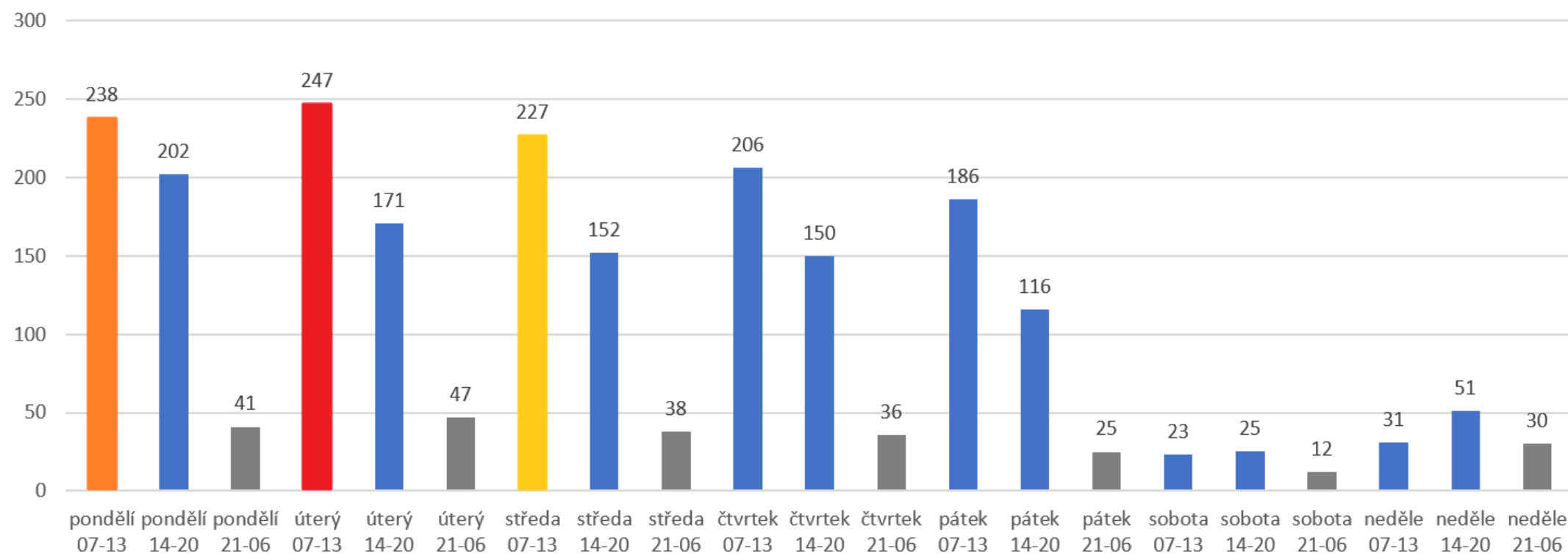
Vývoj počtu požadavků (po měsících) - celkem za rok

Vývoj počtu požadavků (po dnech) - celkem za rok

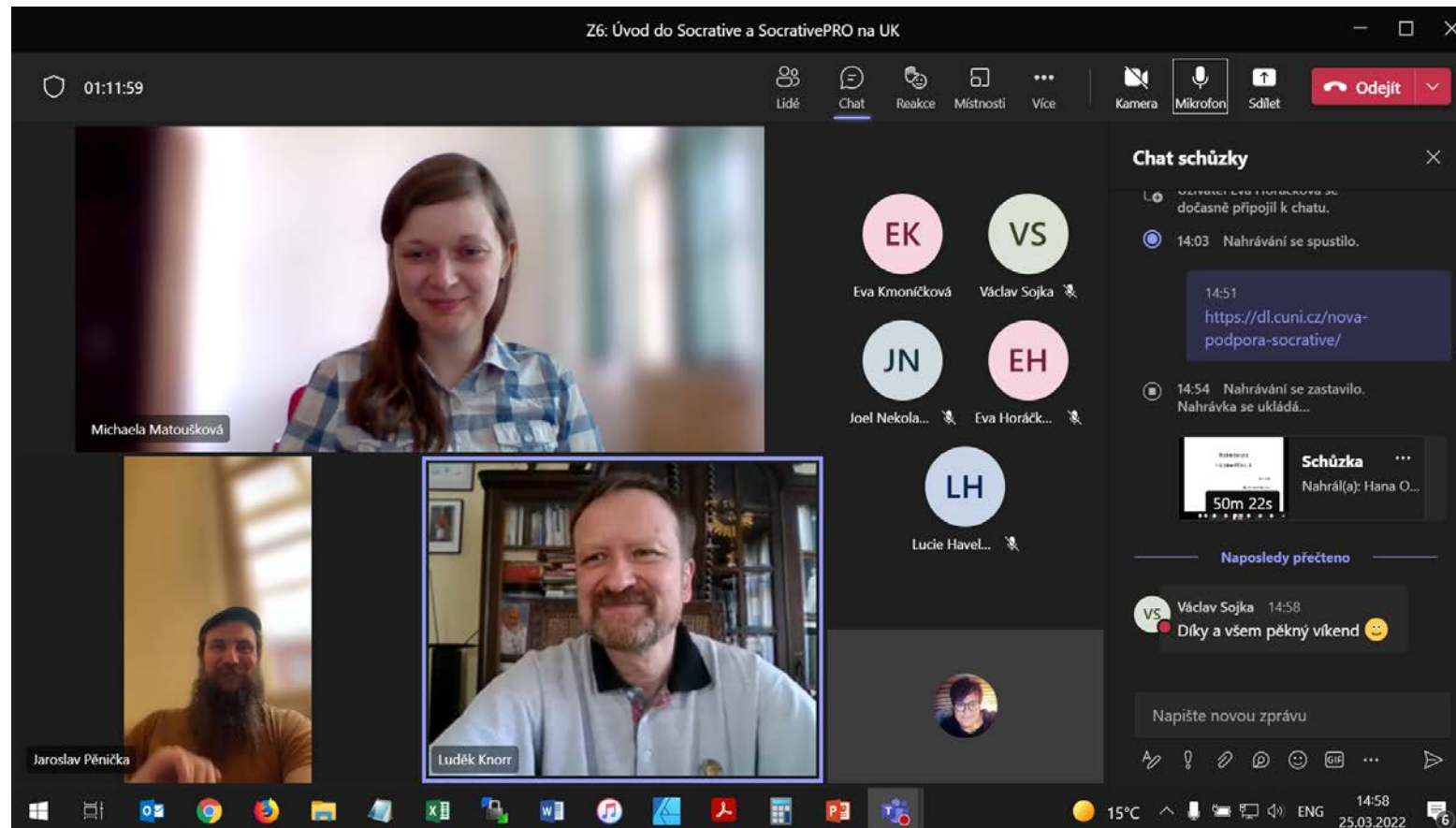

Celkový počet požadavků za rok (dle dnů v týdnu a denních dob)

Školení práce s jednotlivými nástroji

Model: 1+1 (lektor, administrátor)

Zápůjčky studentům i vyučujícím

- Notebooky
- Učebny pro výuku
- AV laboratoř
- AV Technika

Případ I: Testování a přijímací řízení online

- Výchozí stav
 - Sběr požadavků od fakult
 - Hledání nejefektivnějšího řešení
 - Volba nástrojů
 - Personální a procesní nastavení
-
- Nová metodika
 - Zapracování zkušeností

Případ II: Přednášky pro ukrajinské studenty a iniciativa 4EU+

- Kurzy v cizím jazyce
- Jazyk rozhraní
- Kriteria pro zařazení kurzu
- Definice kompetencí
- Formát a obsah kurzu
- Hodnotící kriteria

Případ III: Obsah kurzu a střet s autorským právem

- Kopírování obsahu kurzu a zálohy
- Modul studijní materiál
- PDF, DOCX, PPTX, JPG, PNG, SVG, EPUB apod.
- Problematika licencí
- Autorské právo
- Didaktizace studijního materiálu
- Správce obsahu
- Komunikace s nakladateli a edukace vyučujících

Dobrý den,

na vašem portálu LMS Moodle je v rozporu s našimi [obchodními podmínkami](#) a autorskými právy uveřejněna e-kniha, kterou jsme prodali koncovému zákazníkovi s emailem XXX@gmail.com a žádám vás tímto o její okamžité odstranění.

Jde o tento soubor:

https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/XXX/mod_resource/content/1/xxx.pdf

Předem děkuji za potvrzení, že byla e-kniha z portálu odstraněna.

S pozdravem,

XY

Vážený pane doktore,

dostali jsme podnět o porušení autorských práv, kterých jste se dopustil zveřejněním elektronické knihy Michela Houellebecqa Serotonin v LMS Moodle UK.

Rádi bychom vás jednak informovali o tom, že jsme dokument odstranili a jednak bychom vám rádi doporučili nastudovat příslušnou problematiku, (např. výborně shrnuto zde: https://is.muni.cz/elportal/a_zakon) abyste se podobnému jednání pro příště vyhnul.

Centrum pro podporu elearningu také pořádá každoročně seminář Autorské právo a elearning, je tedy možné se o této problematice něco dozvědět blíže.

Děkujeme za pochopení.

XY

Implementace databází

EBSCO/PROQUEST do LMS Moodle (externí nástroj)

DL2

Titulní stránka

Nástěnka

Moje kurzy

Správa stránek

Podpora uživatelů ▾

▼

Edit mode

×

Online článek Taylor &...

▼ Autorské právo a elearni...

Záznam semináře

Inspirace: Použití jiných děl...

▼ Externí nástroj

Gamification with Moodle :...

Moodle 3 e-Learning Cour...

▼ Streamserver | Multimed...

Video nahrávka

▼ Turnitin | kontrola a prev...

▼ eRater | podpora akade...

Ústřední knihovna / Centrum pro podporu e-learningu / EIZ v Moodle (CRP2022)

/ Gamification with Moodle : Use Game Elements in Moodle Courses to Build Learner Resilience and Motivation

EXTERNÍ NÁSTROJ

Gamification with Moodle : Use Game Elements in Moodle Courses to Build Learner Resilience and Motivation

Externí nástroj

Nastavení

More ▾

Plný text PDF

Plný text EPUB

Gamification with Moodle : Use Game Elements in Moodle Courses to Build Learner Resilience and Motivation

Autoři: Natalie Denmeade

Google Drive

OneDrive

Tisk

E-mail

ICT metodik na VŠ?

- Náplň práce na ZŠ a SŠ:
 - metodicky pomáhat kolegům v integraci ICT do výuky většiny předmětů
 - doporučovat a koordinovat další ICT vzdělávání pedagogických pracovníků
 - koordinovat užití ICT ve vzdělávání
 - koordinovat nákupy a aktualizace software
 - v souladu se školním vzdělávacím programem zpracovávat a realizovat ICT plán školy
 - Koordinovat provoz informačního systému školy
- Citováno z: Úlovec, Roman. ICT metodik, ICT koordinátor. In: *NPI: metodický portál rvp.cz*, akt. 2010-03-10, cit. 2022-10-11. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/8013/ICT-METODIK-ICT-KOORDINATOR.html>

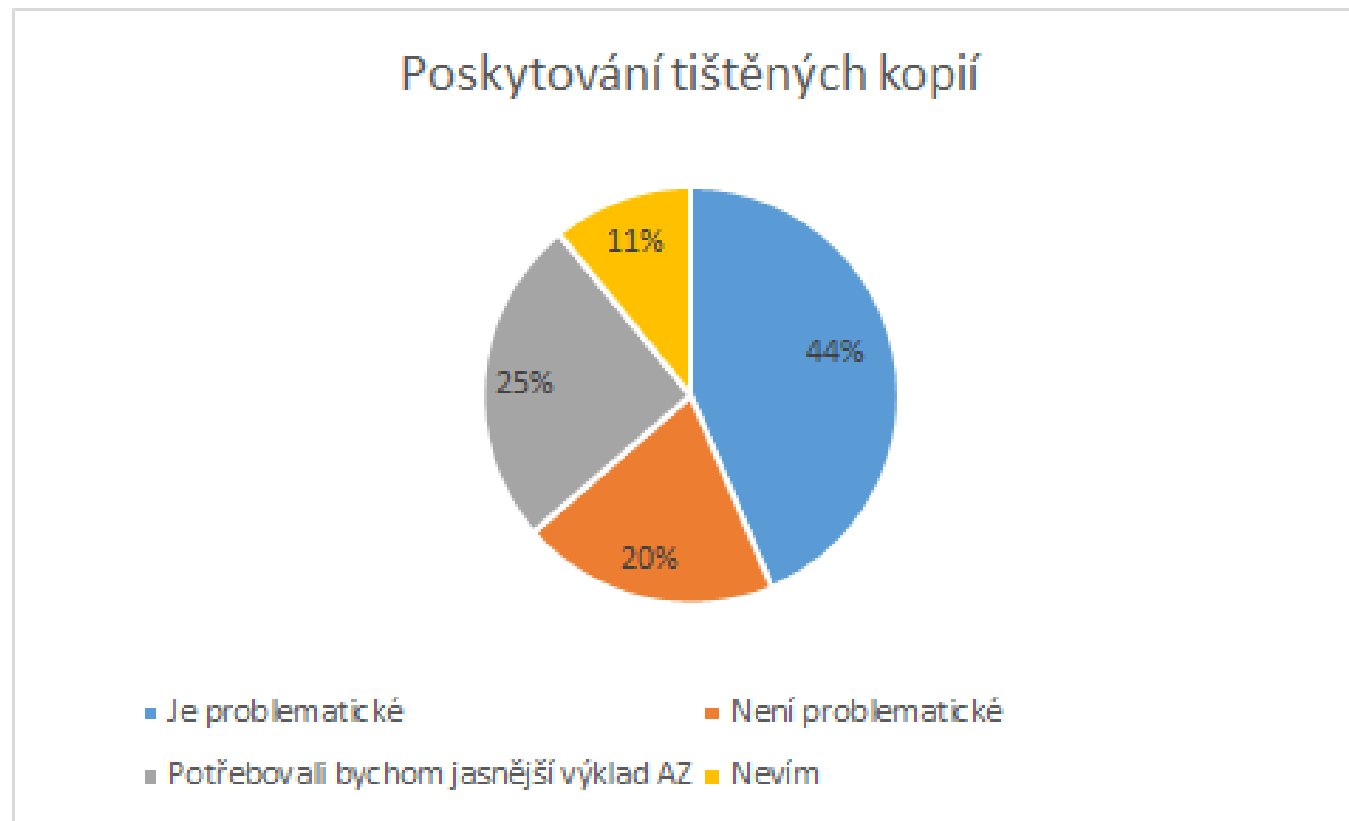
Propojení LMS a knihovních systémů

- Dotazníkové šetření - 2 kladné odpovědi
- Potenciál:
 - Aktualizace informačních zdrojů pro akreditační spisy
 - Informační zdroje pro jednotlivé předměty / výuku - propojení na knihovní systém
 - Zdroj pro akvizici
 - Alokace fyzických dokumentů pro předměty v rámci semestrů

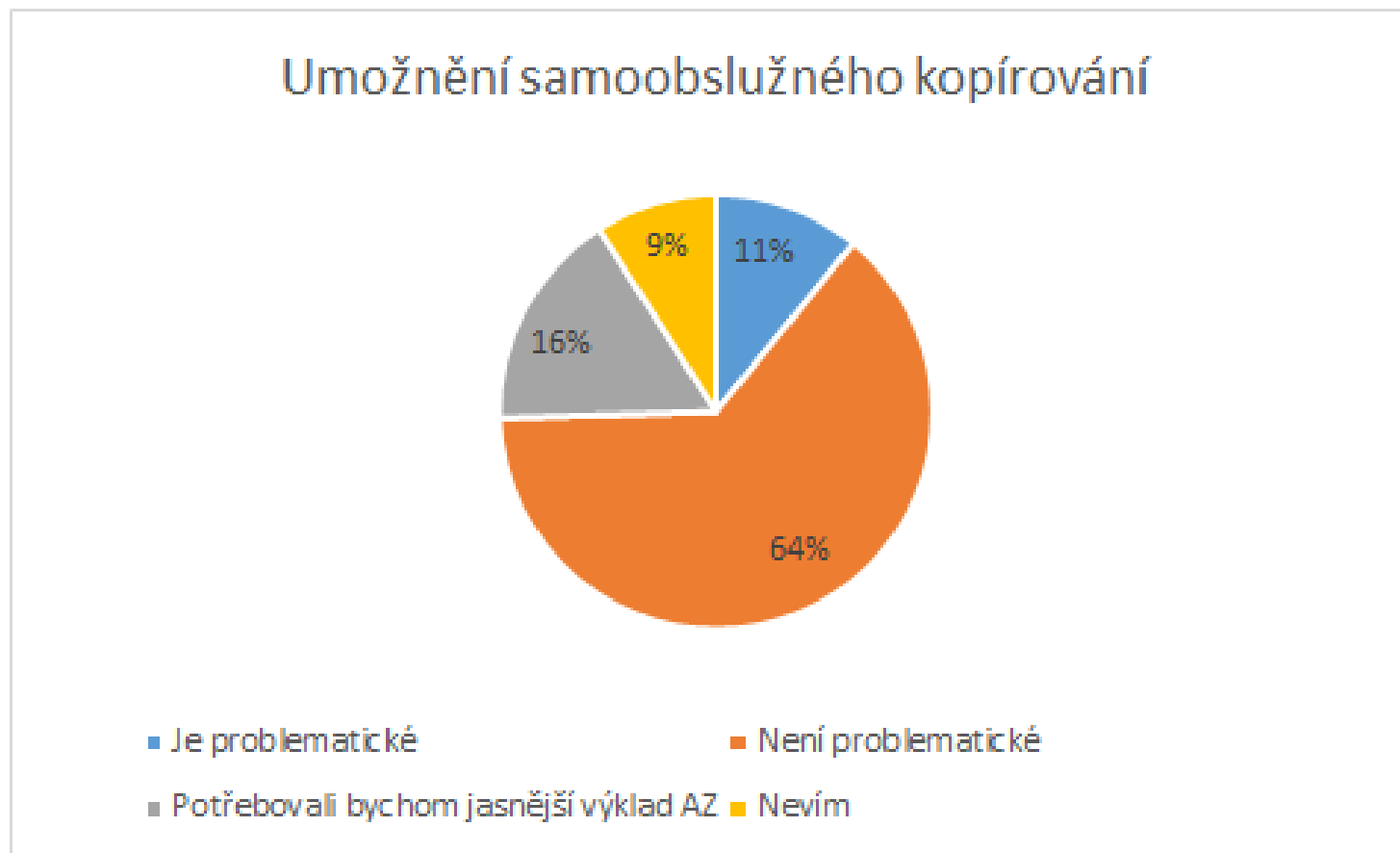
Autorský zákon a naše služby

- Dotazníkové šetření - aneb – co si vlastně knihovny myslí, že mohou/nemohou poskytovat za služby
- Odpovědělo 56 knihoven (různé - univerzitní, fakultní, areálové)
- Tabulka na portále ipk.nkp.cz:
 - https://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/autorske-pravo/sluzby-knihoven-a-autorsky-zakon-prehledne

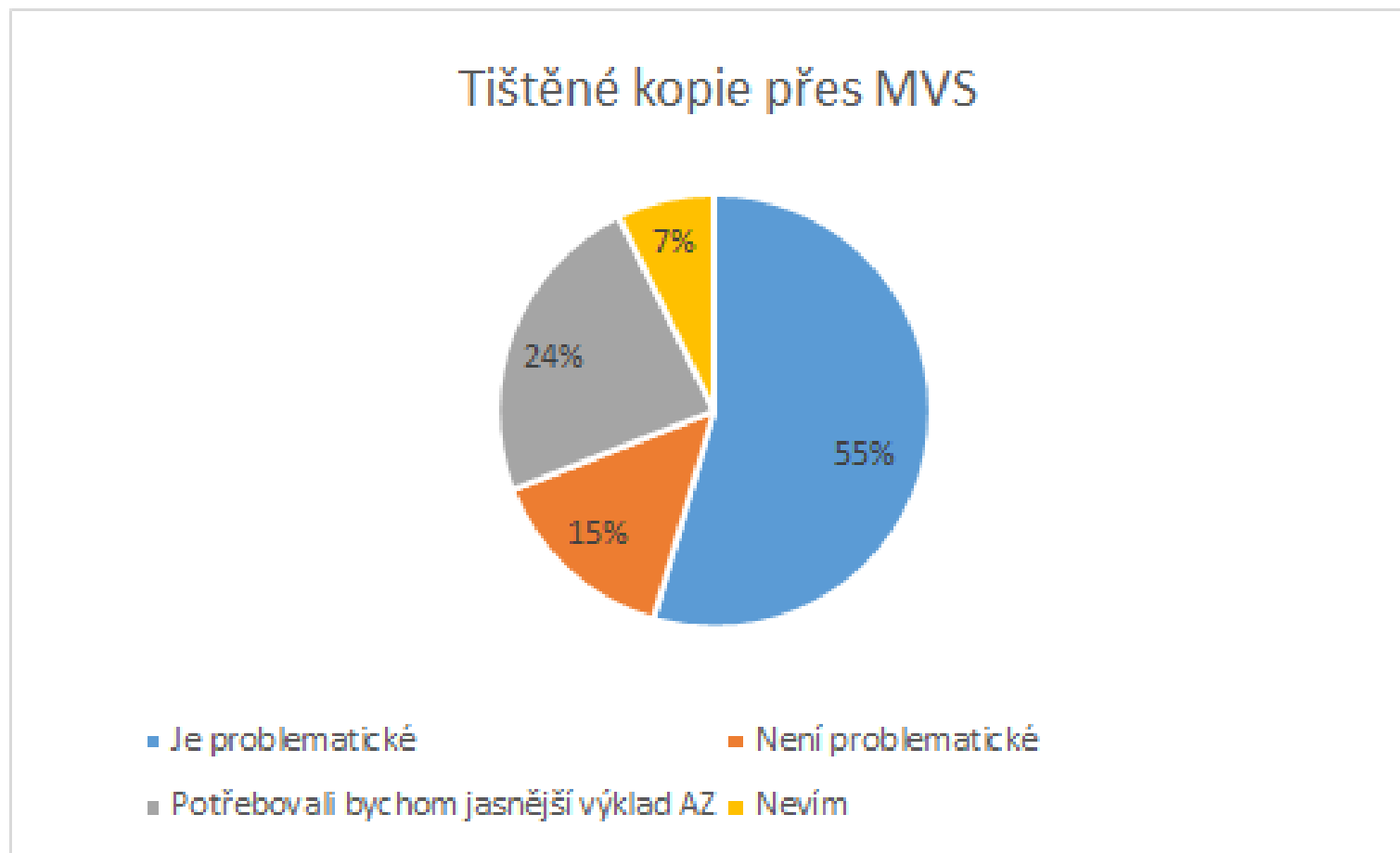
Poskytování tištěných kopií (reprografické služby) celých publikací z fondu studentům a akademikům pro jejich osobní výzkumnou či studijní potřebu

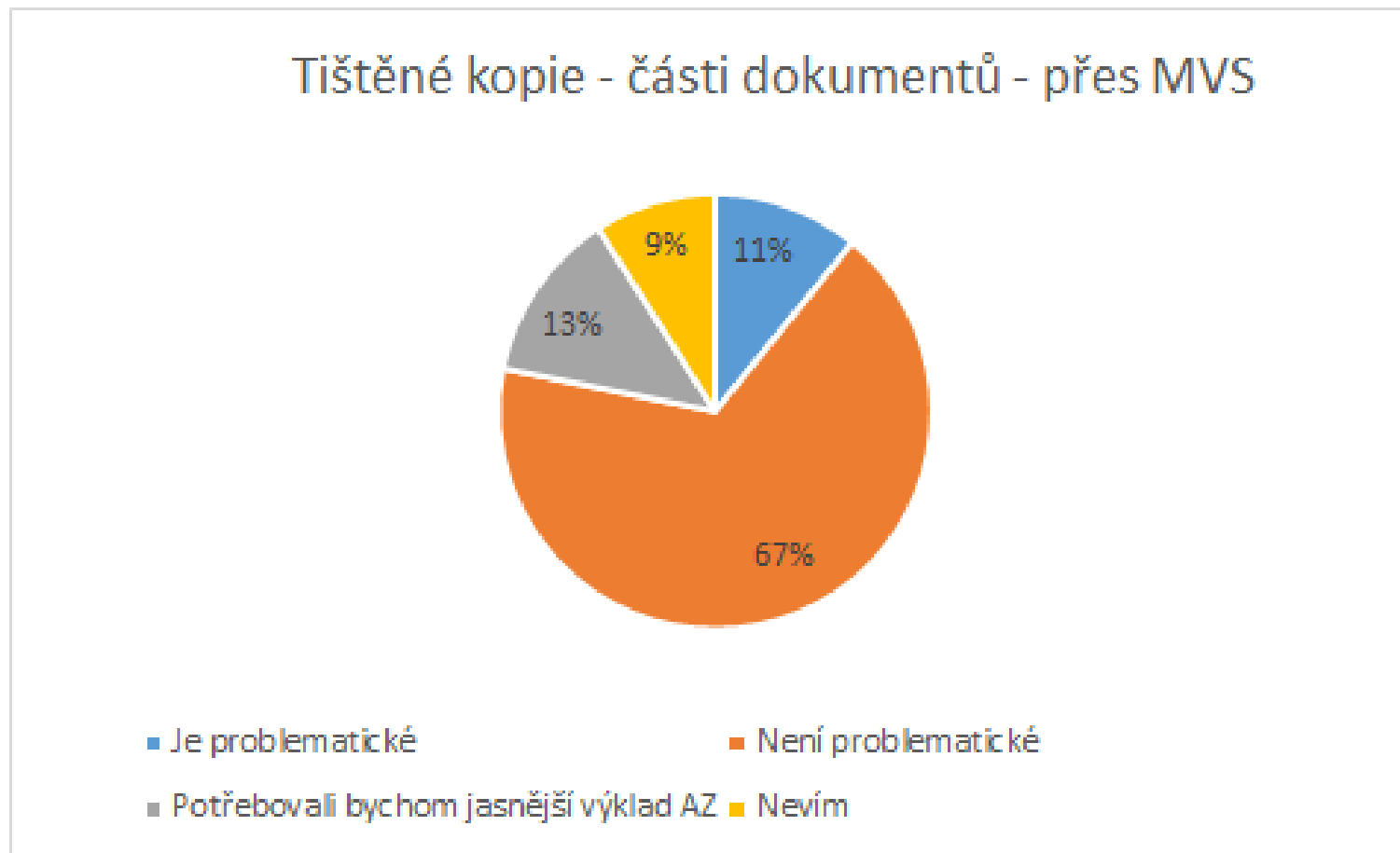
Umožnění samoobslužného kopírování celých publikací z fondu studentům a akademikům pro jejich osobní výzkumnou či studijní potřebu (nekontrolujeme, co si kdo kopíruje)

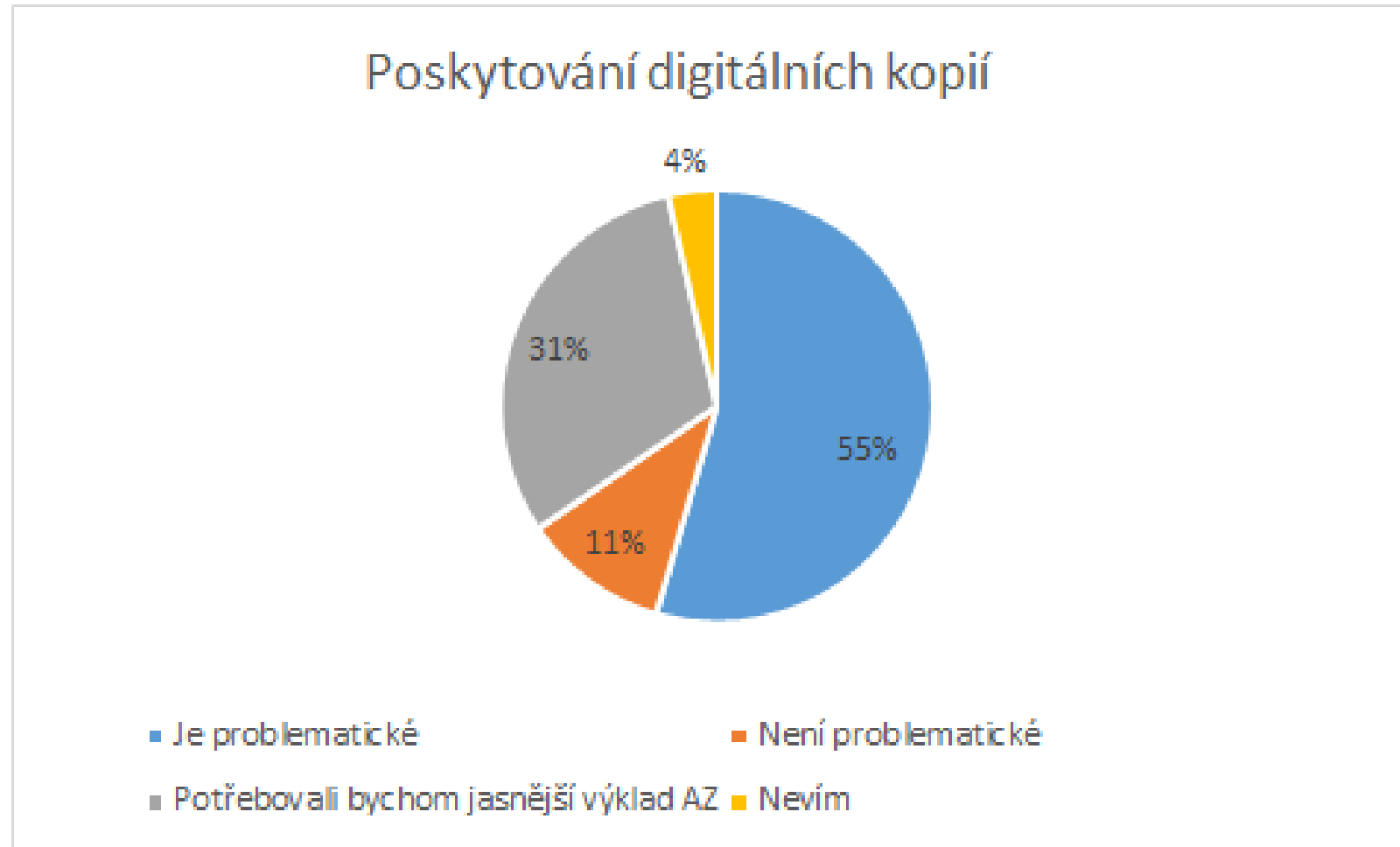
Poskytování tištěných kopií (xerox, reprografické služby) celých publikací z fondu přes MVS

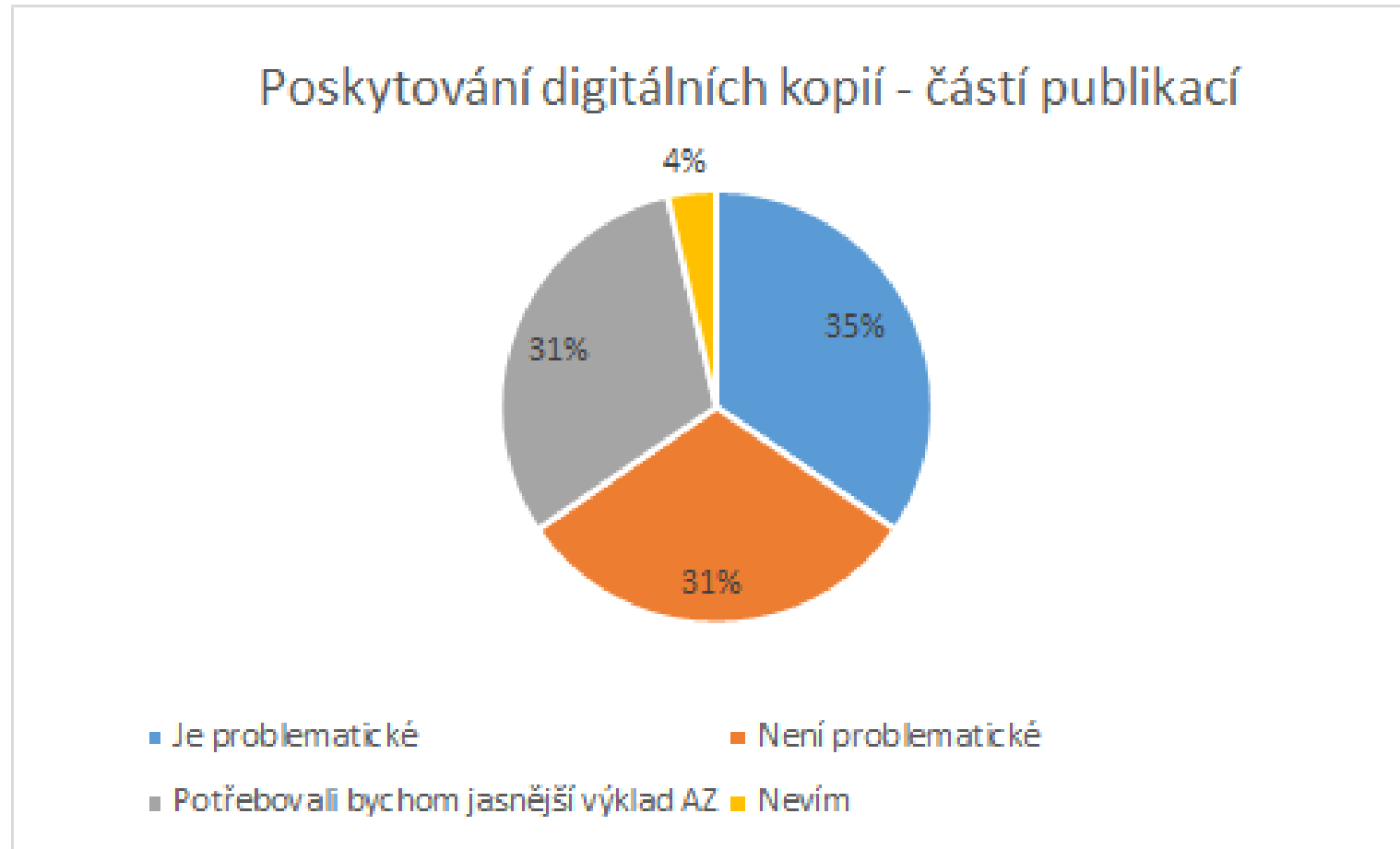
Poskytování tištěných kopií (xerox, reprografické služby) částí publikací z fondu přes MVS

Poskytování digitálních kopií celých publikací z fondu studentům a akademikům pro jejich osobní výzkumnou či studijní potřebu

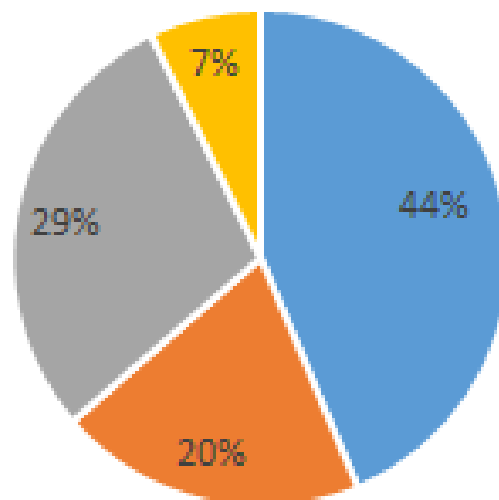

Poskytování digitálních kopií částí z publikací z fondu studentům a akademikům pro jejich osobní výzkumnou či studijní potřebu

Poskytování digitálních kopií celých publikací či jejich částí pro potřeby výuky, jejich zpřístupnění na intranetu školy

Poskytování digitálních kopií na intranet školy

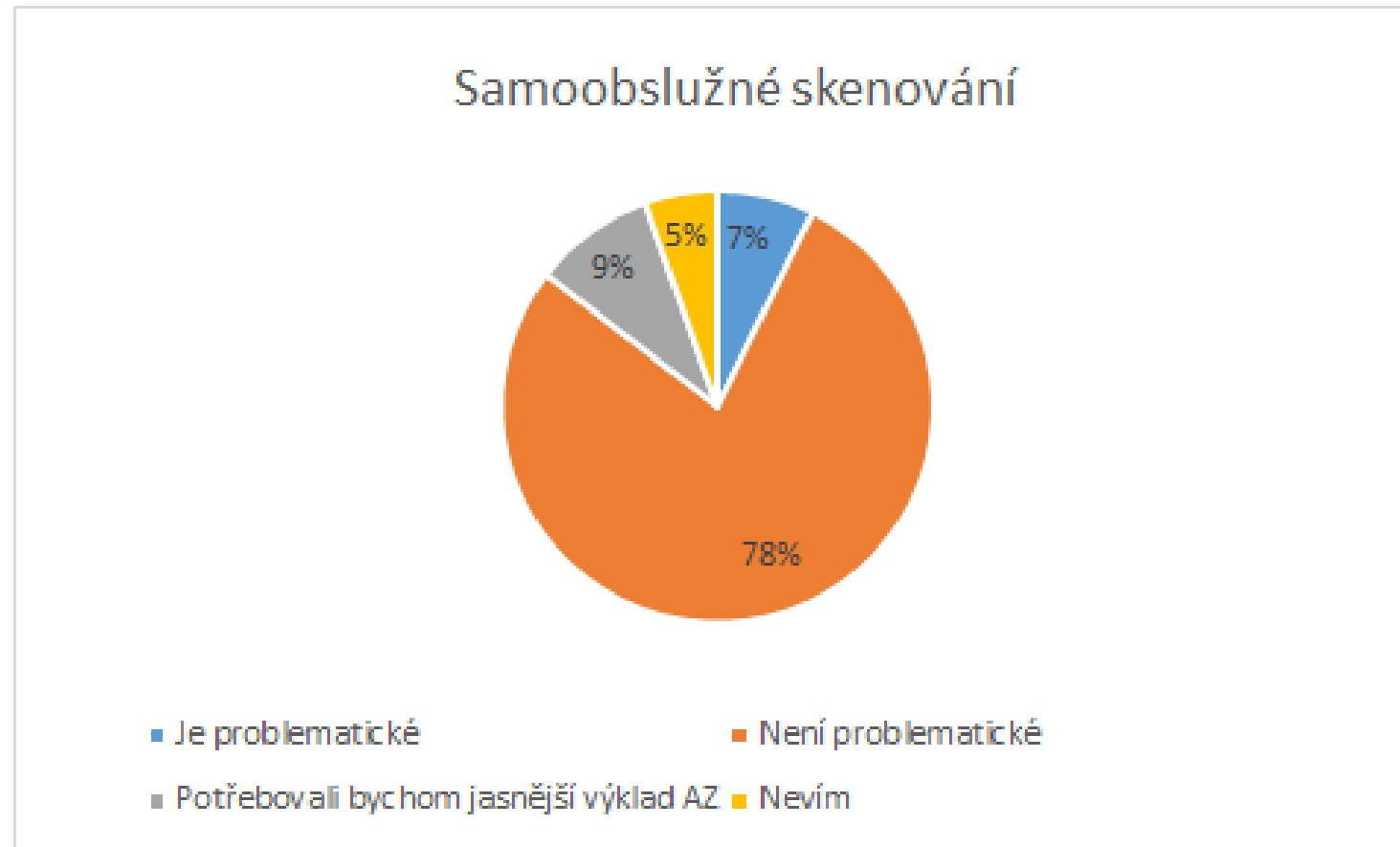
■ Je problematické

■ Není problematické

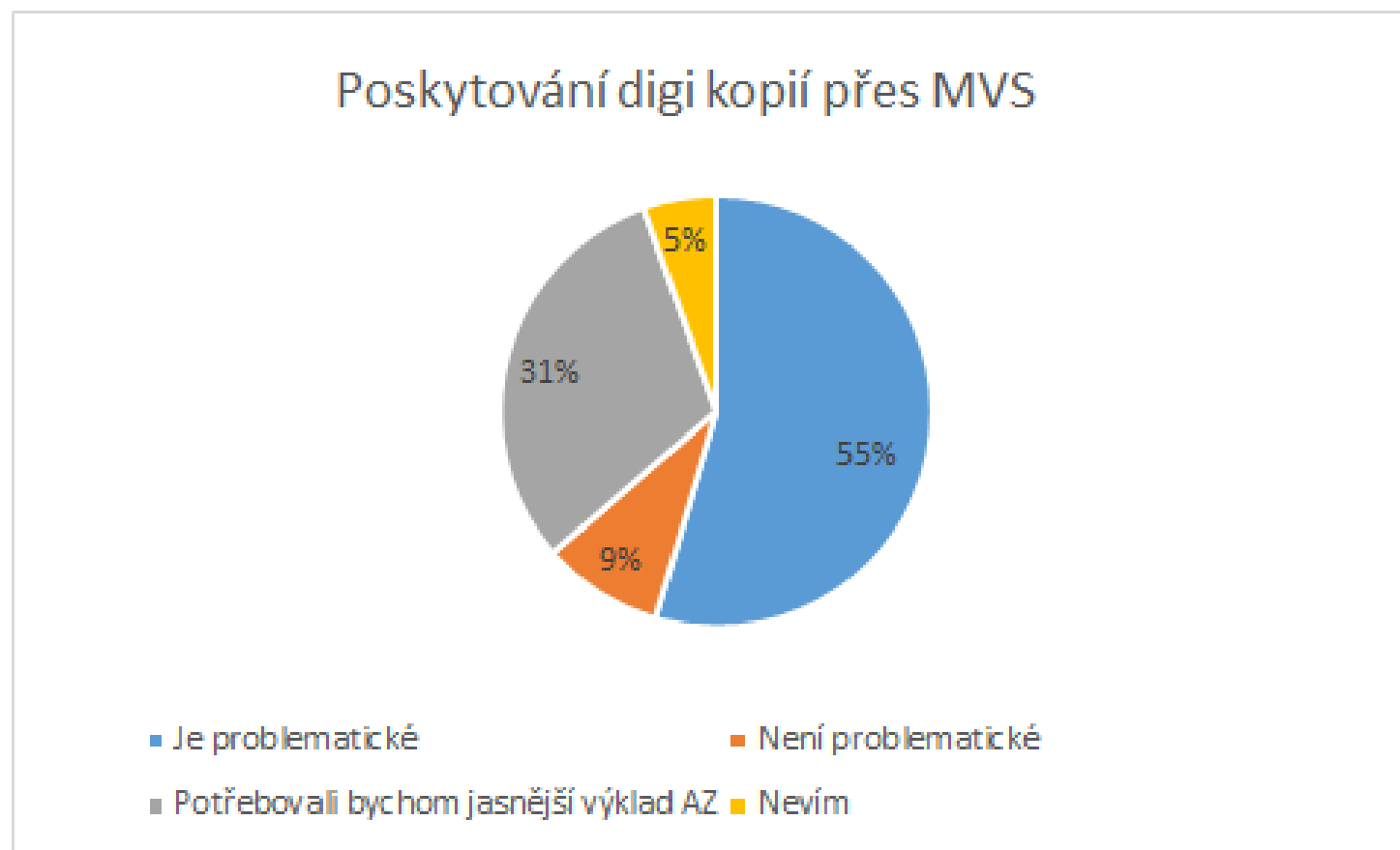
■ Potřebovali bychom jasnější výklad AZ

■ Nevím

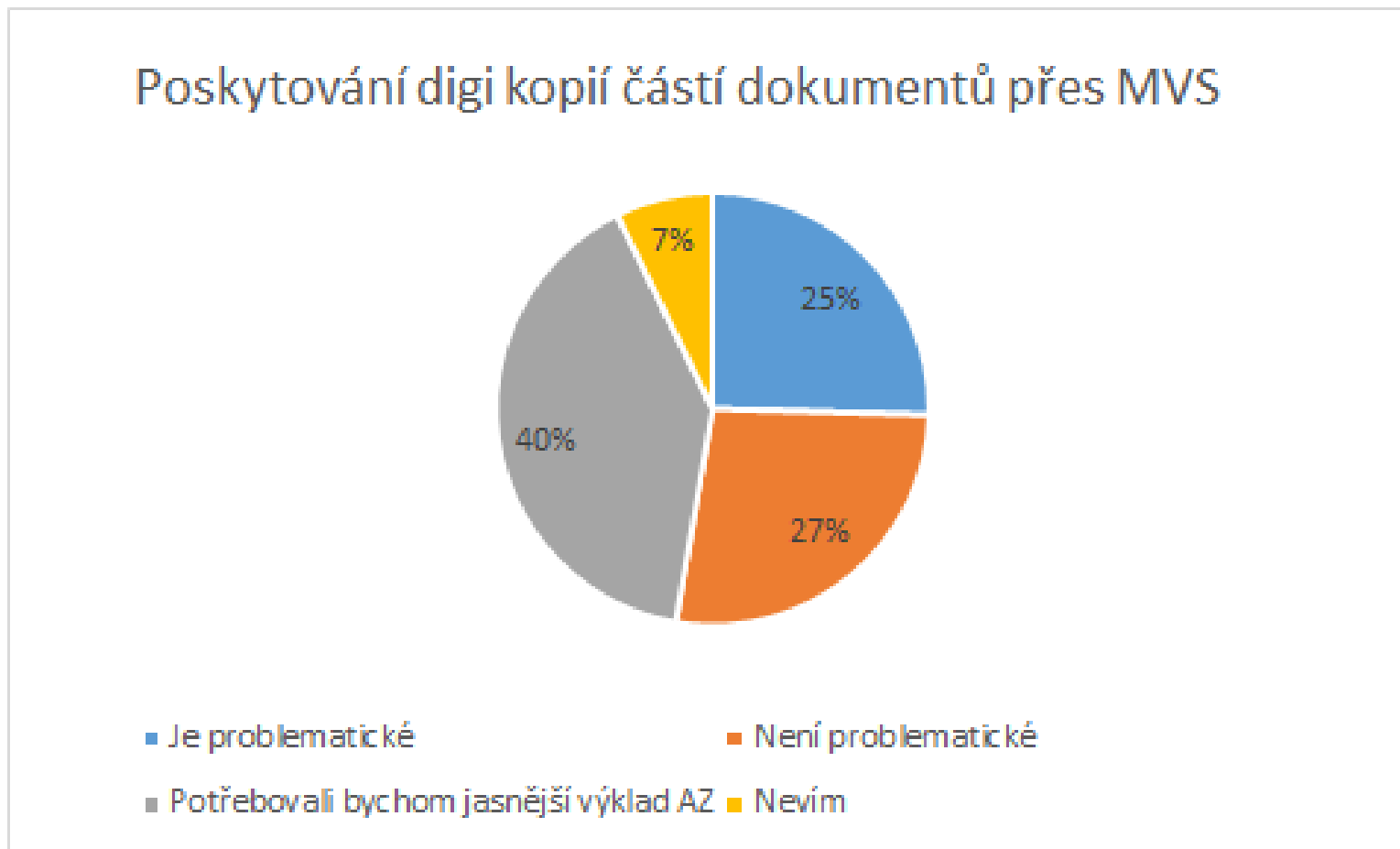
Umožnění samoobslužného skenování publikací či jejich částí z fondu studentům a akademikům pro jejich osobní výzkumnou či studijní potřebu

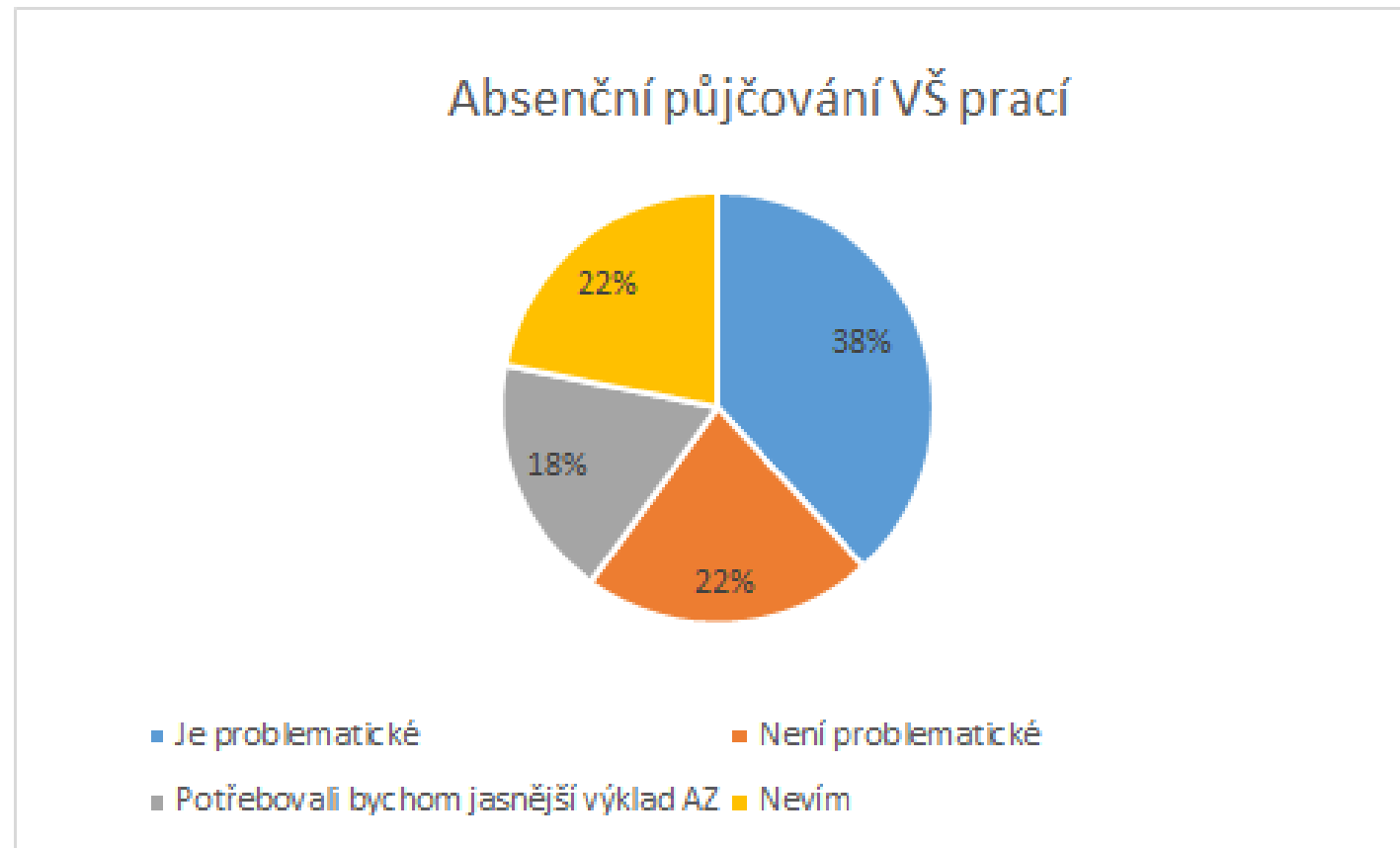
Poskytování digitálních kopií celých publikací z fondu přes MVS

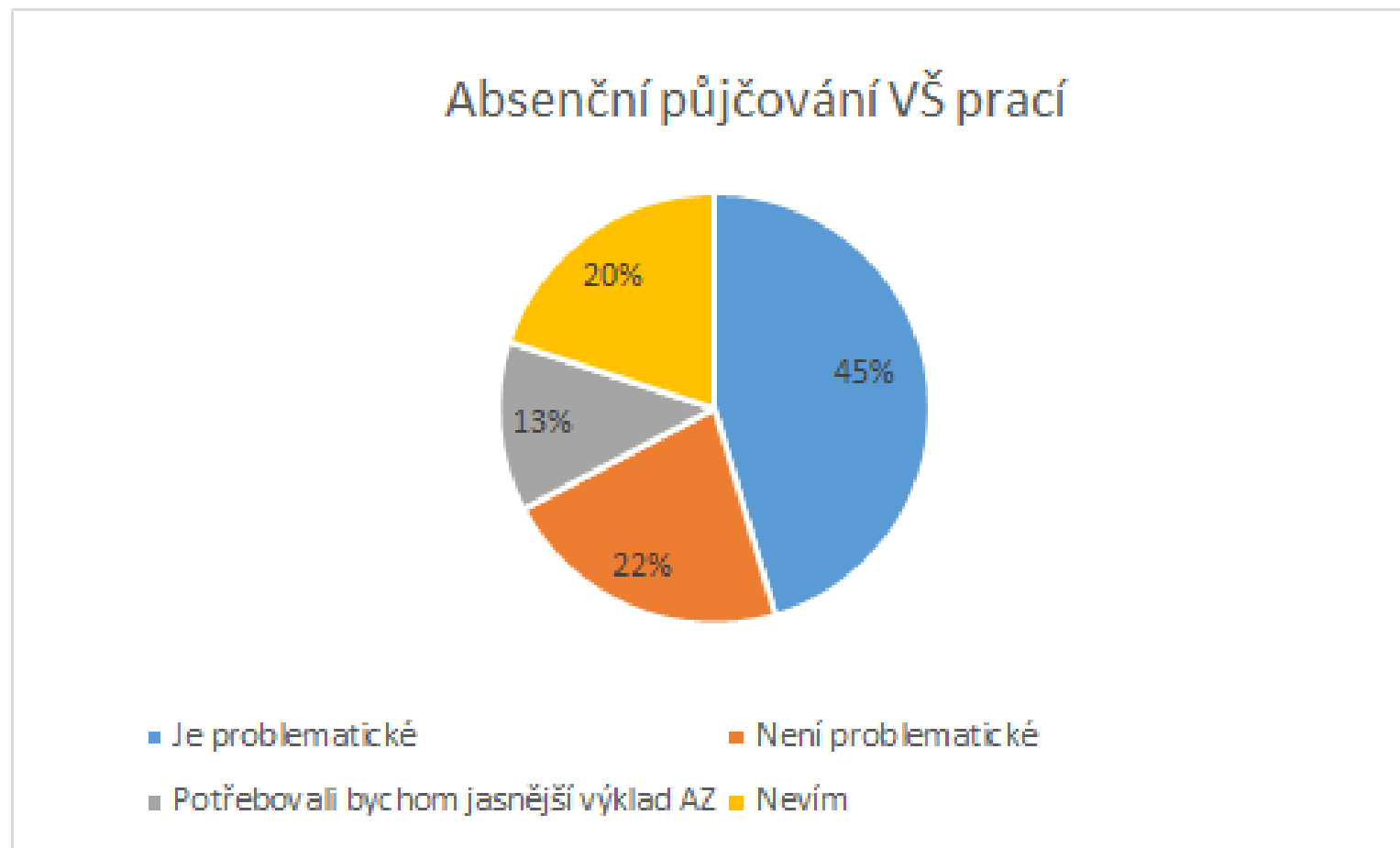
Poskytování digitálních kopií částí z publikací z fondu přes MVS

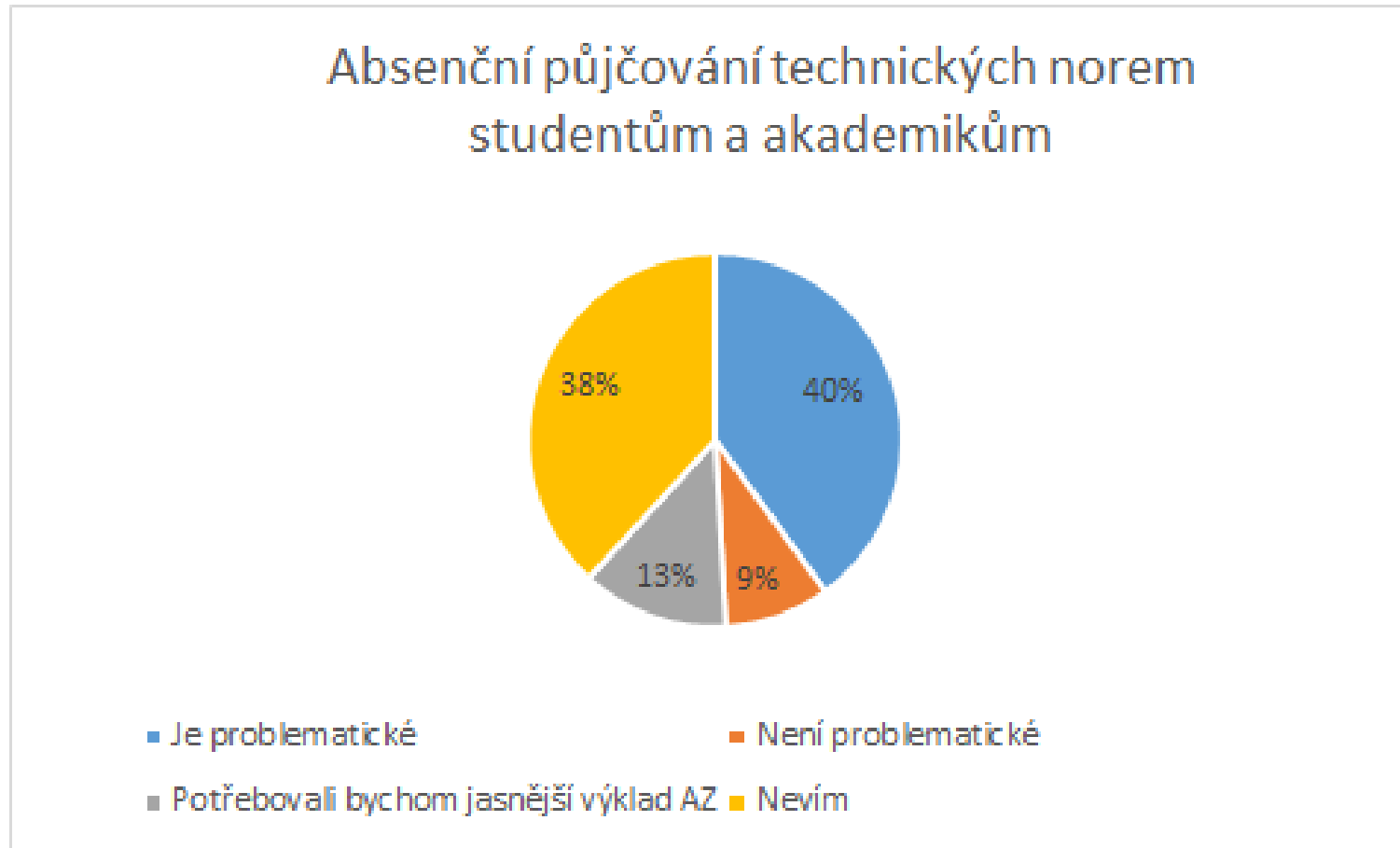
Absenční půjčování vysokoškolských kvalifikačních prací (bakalářky, diplomky atd.)

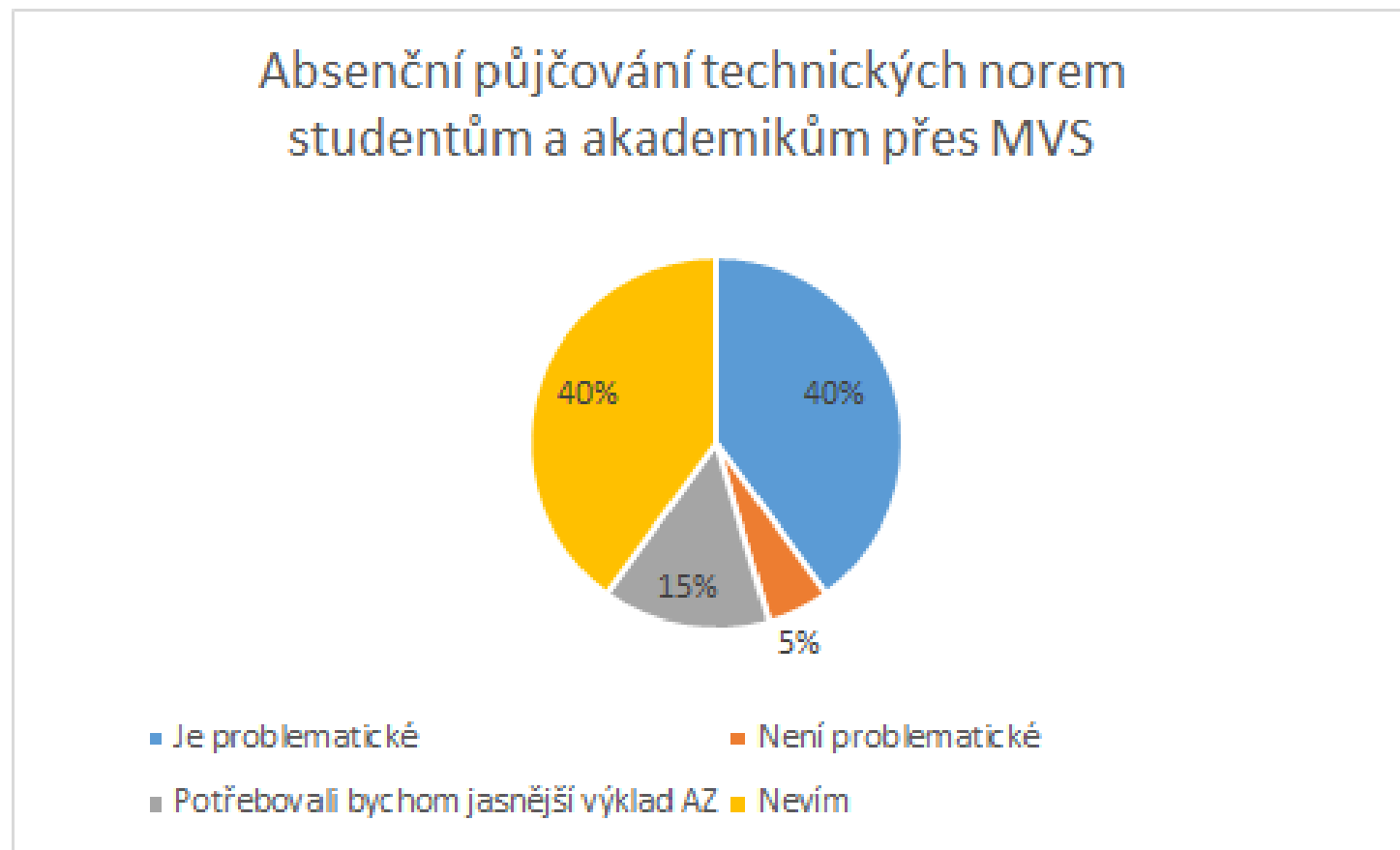
Absenční půjčování kvalifikačních prací přes MVS

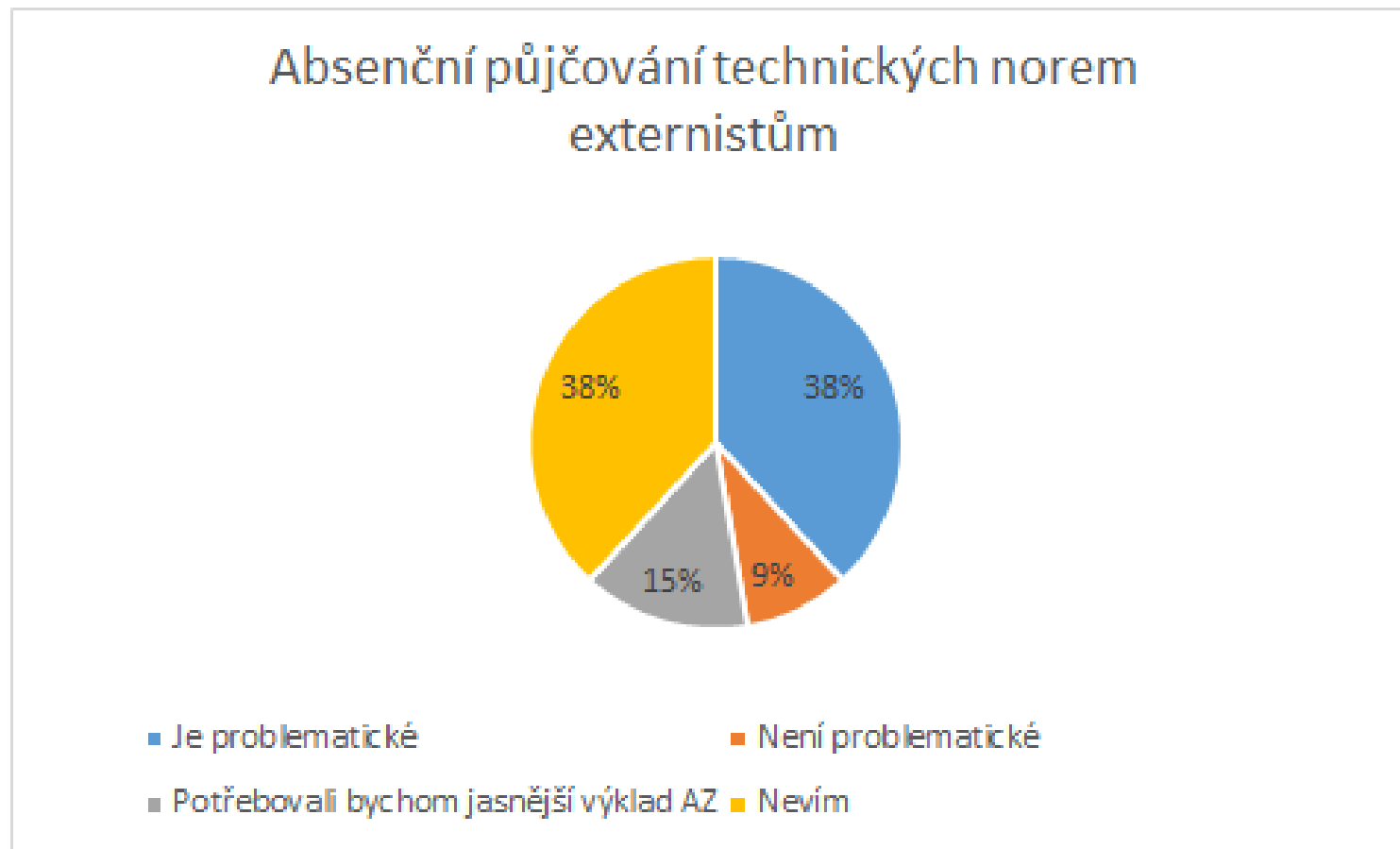
Absenční půjčování technických norem studentům a akademikům pro jejich osobní výzkumnou či studijní potřebu

Absenční půjčování technických norem přes MVS

Absenční půjčování technických norem externím uživatelům

Další služby a AZ – jak na to?

- Kopírování hudebnin pro studijní účely; možnost půjčování el. Not
- Zpřístupnění digitálních kopií nebo elektronických verzí VŠ prací veřejnosti
- Pořizování kopií netextových zdrojů a jejich využívání v odborných textech
- Půjčování audiovizuálních děl
- Zaměstnanecká díla a jejich šíření/půjčování - definice
- Digitalizace tištěných děl - zpřístupnění na intranetu, e-prezenčka, DNNT a další

Pokr.

- 1) nejednotný a nejednoznačný výklad zákona, rozdílný přístup jednotlivých institucí při aplikaci AZ
- 2) poskytování digitálních kopií dokumentů z fondu knihovny pro interní uživatele nebo v rámci požadavku MVS (stačí pouze připojit upozornění, že lze použít pouze pro osobní potřebu?)
- 3) nákup a zpřístupnění norem (zákaz kopírování) pro interní uživatele/ externí uživatele

Autorské právo

- **Autorský zákon** (č. 121/2000 Sb.) - říká, co je dílo a jakým způsobem je chráněno, udává výjimky z této ochrany
 - **Autorské dílo** - 3 znaky, které je nutno kumulativně naplnit, aby bylo chráněno autorským zákonem:
 - 1) Jedinečnost
 - 2) Výsledek tvůrčí činnosti autora
 - 3) Vyjádřeno v objektivně vnímatelné podobě
- => pouze tato chráněna jako autorská díla; s „nedíly“ lze nakládat bez omezení

Užití díla obecně

- **Právo dílo užít** je majetkovým autorským právem a náleží tak autorovi (příp. jinému vykonavateli majetkových práv - vydavatel, zaměstnavatel...)
- Autorský zákon rozlišuje jednotlivé **způsoby užití** (§ 12 a násl. AZ)
 - rozmnožování
 - rozšiřování
 - sdělování veřejnosti
 - ... ale i další (nejmenované explicitně v AZ)
 - půjčování
 - vystavování
 - pronájem
- Je důležité odlišovat **užití** (zahrnující všechny způsoby užití) a jednotlivé **způsoby užití** => licenční smlouvy jsou zpravidla uzavírány na jednotlivé způsoby užití; odlišováno i ve znění jednotlivých zákonných licencí dle AZ

Užití autorského díla

- Oprávněné

- 1) Patří mi autorské právo (jsem autor)
- 2) Jsem vykonavatel majetkových autorských práv (např. zaměstnavatel u zaměstnaneckého díla)
- 3) Jde o dílo volné nebo dílo vyňaté z ochrany dle AZ
- 4) Svědčí mi licence nebo podlicence (smluvní licence)
- 5) Svědčí mi zákonná výjimka (zákonná licence)

- Neoprávněné

- Neexistuje žádný z titulů 1) – 5) výše

Kdy lze užít cizí autorské dílo bez dalšího?

Dílo lze užít bez souhlasu autora, a to i nad rámec zákonných licencí:

- Jde-li o **volné dílo** (§ 28 AZ)
 - dílo, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv (70 let od smrti autora), může každý bez dalšího volně užít
 - ale pozor, i u díla volného je zakázáno osobovat si autorství
- Jde-li o **autorská díla vyňatá z ochrany dle AZ** (§ 3 AZ):
 - úřední dílo
 - např. právní předpis, rozhodnutí, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, úřední dokumentace, sněmovní a senátní publikace, obecní kroniky, státní symbol
 - výtvary tradiční lidové kultury
 - není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní

Claude Monet: Vlčí máky (1873) - **dílo volné** (autor zemřel v r. 1926)

Zákonné licence: výjimky a omezení autorského práva

Pro určité situace dovoluje určitým osobám užití cizího autorského díla **přímo zákon**; není třeba souhlasu autora - například:

- **Volná užití pro osobní potřebu** (§ 30 AZ)
- **Rozmnožování na papír / podobný podklad** (§ 30a AZ)
- **Citace** (§ 31 AZ)
- **Knihovní licence** (§ 37 AZ)
- **Licence pro určitá užití osiřelého díla** (§ 37a)
- **Užití školního díla ze strany školy** (§ 35 odst. 3 AZ)
- **Licence pro osoby se zdravotním postižením** (§ 39 AZ)

Zákonné licence: výjimky a omezení autorského práva

- Aplikace zákonných licencí má limity, které je třeba respektovat => užití na základě zákonné licence nemá nahrazovat užití smluvní
- **Tříkrokový test** (§ 29 odst. 1 AZ) - povinnost restriktivního výkladu zákonných licencí
 1. Výjimku či omezení stanoví přímo zákon
 2. Užití díla nesmí být v rozporu s běžným způsobem užití díla
 3. Užitím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora

Knihovní licence: k čemu opravňuje??

1. **Zhotovení rozmnoženiny pro archivní / konzervační účely**
2. **Zhotovení tzv. náhradní rozmnoženiny díla** (doplňování fondu v případě ztráty či poškození rozmnoženiny díla)
 - Pouze u rozebraných děl nebo u malých částí děl
3. **Terminálové zpřístupnění díla z fondu knihovny** na místě samém
 - Nutno zamezit možnosti zhotovení rozmnoženiny
4. **Půjčování obhájených závěrečných prací** na místě samém
 - Bakalářské, diplomové, rigorózní, disertační a habilitační práce
 - Pozor – jen bakalářská, diplomová a disertační práce je současně školním dílem
5. **Veřejná půjčovatelská licence** (půjčování vydaných děl) - i absenčně
 - Zvukové a zvukově obrazové záznamy jen na místě samém (ledaže je uzavřena licence, která dovoluje i absenční půjčování)
 - Pokud je zvukový/obrazově zvukový záznam příslušenstvím díla (CD jako příloha učebnice), lze půjčovat i absenčně

Příklad 1: kopírování v knihovnách

- Reprografie je z hlediska AZ „**rozmnožováním**“ autorského díla podle § 13 AZ - opět tedy jeden ze způsobů užití autorského díla, ke kterému potřebujeme oprávnění (licence nebo zákonná výjimka)
- Které zákonné licence zde připadají v úvahu?
 - § 30 - **volné užití** - lze kopírovat pro **osobní potřebu fyzické osoby**
 - § 30a - **rozmnožování na papír** - lze zhotovit tiskovou kopii díla:
 - **Pro vlastní vnitřní potřebu knihovny**
 - **Na objednávku pro jinou osobu** (a to pro osobní potřebu fyzické osoby nebo vlastní vnitřní potřebu právnické osoby)

Příklad 2: vysokoškolské kvalifikační práce

- S účinností od 1. 1. 2006 **zákonem o VŠ** zavedena **povinnost vysokých škol nevýdělečně zveřejnit bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce**, u kterých proběhla obhajoba
- Práce obhájené před r. 2006 mohou být zveřejněny jen na základě souhlasu autora (licenční smlouva)
- **Zákonné licence lze aplikovat jen na díla zveřejněná** - velké množství prací obhájených před r. 2006 nebylo zveřejněno a nelze na ně tedy aplikovat zákonné licence – nelze např. citovat z nezveřejněné bakalářské práce obhájené v roce 2005
 - **Ale výjimky** - některé zákonné licence (např. licence k užití školního díla, licence ke zhotovení rozmnoženiny pro archivní a konzervační potřeby) lze aplikovat i na nezveřejněná díla (§ 29 odst. 2 AZ)

Příklad 2: vysokoškolské kvalifikační práce

Aplikace konkrétních zákonných licencí - z pohledu knihoven mají význam zejména následující:

- **Knihovní licence (§ 37 AZ)**
 - Lze zhotovit **rozmnoženinu pro archivní a konzervační potřebu** knihovny
 - Lze zhotovit tzv. **náhradní rozmnoženinu**, pokud byla práce ztracena či poškozena
 - Lze **terminálově zpřístupnit** v objektu knihovny, a to výhradně pro **účely výzkumu nebo soukromého studia**; nutno zabránit zhotovení rozmnoženiny
 - Lze **půjčovat** obhájené práce **bakalářské, diplomové, rigorózní, disertační a habilitační**, a to pouze **na místě samém** a výhradně **pro účely výzkumu nebo soukromého studia**, pokud takové užití autor nevyloučil

Příklad 2: vysokoškolské kvalifikační práce

- **Licence k užití školního díla (§ 35 odst. 3 AZ)**
 - I nezveřejněné práce
 - Školním dílem je práce **bakalářská, diplomová, disertační** (nikoliv habilitační a rigorózní)
 - Lze **užít pro vlastní vnitřní potřebu školy** a pro **výuku** (oprávněnou z licence je pouze ta konkrétní škola, k níž je student v právním vztahu)
- **Užití pro osobní potřebu fyzické osoby (§ 30 AZ)**
 - Pouze zveřejněné
 - Lze **zhotovit rozmnoženinu pro osobní potřebu** (vč. skenování)
- **Rozmnožování na papír (§ 30a AZ)**
 - Pouze zveřejněné
 - Knihovna smí **zhotovit tiskovou rozmnoženinu** pro svou **vlastní vnitřní potřebu** nebo **na objednávku** (pro osobní potřebu fyzické osoby nebo vlastní vnitřní potřebu právnické osoby)

Příklad 3: technické normy ČSN

- Úřední dílo ve smyslu AZ => vyloučeny z ochrany dle AZ
- Ale současně se na ně vztahuje speciální ust. § 5 odst. 8 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, který **zakazuje jakékoliv rozmnožování a rozšiřování norem (či jejich částí)** bez souhlasu České agentury pro standardizaci
- Půjčovat lze **prezenčně v tištěné podobě**
- Jiná užití pouze na základě **licence** (např. prostřednictvím placené elektronické databáze [ČSN online](#))

Příklad 4: meziknihovní výpůjční služby

- Vzájemné poskytování autorských děl mezi knihovnami v rámci MVS **není samostatným užitím díla**
- Tzn. samotným poskytováním děl jiné knihovně prostřednictvím MVS není zasahováno do autorských práv; žádající knihovna je však následně povinna zajistit, aby bylo s dílem nakládáno v souladu s AZ
 - Například: knihovna A poskytne prostřednictvím MVS bakalářskou práci knihovně B (není užitím díla); knihovna B je však povinna zajistit, že bakalářská práce bude čtenářům půjčována pouze na místě samém v souladu s knihovní licencí podle § 37 odst. 1 psím. d) AZ, nikoliv absenčně.

Děkujeme za pozornost!